

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) รวมทั้งสิ้น 500 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่บริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.43 มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 96 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.89 มีสถานภาพโสด จำนวน 228 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.6 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 286 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.2 ประกอบอาชีพที่มีรายได้แน่นอน จำนวน 293 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.6 มีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 20,001 - 35,000 บาท จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.8

ผลการศึกษาข้อมูลด้านพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างจาก 500 ตัวอย่าง มีผู้ที่เคยบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร จำนวน 301 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.2 ส่วนใหญ่เลือกบริโภคเฉพาะเครื่องดื่มสมุนไพร จำนวน 143 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.5 โดยส่วนใหญ่มีความถี่ของการซื้อน้อยกว่า 1 ครั้ง / เดือน จำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.2 โดยมีมูลค่าการใช้จ่ายอยู่ที่ 101 – 500 บาท / ครั้ง จำนวน 163 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.1 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยบริโภค จำนวน 199 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.8 ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากรสนิยม จำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.96 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำผลิตภัณฑ์จากเพื่อน จำนวน 220 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.44 วัตถุประสงค์ของการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรคือเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ จำนวน 377 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.11 โดยซื้อผลิตภัณฑ์จากร้านค้าทั่วไป จำนวน 276 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.7

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร ด้วยแบบจำลองโลจิท (Logit model) ด้วยเทคนิควิธีวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood estimates: MLE) และเทคนิควิเคราะห์ marginal effects ผลการศึกษาได้ค่า log likelihood function เท่ากับ -239.9865 ค่า restricted log likelihood เท่ากับ -336.0962 ค่า Chi squared เท่ากับ 192.2194 ค่า McFadden R^2 เท่ากับ 0.28596 ค่าความถูกต้องของการทำนาย เท่ากับ 79% โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1% ($\alpha = 0.01$) ได้แก่ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้าน

ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพ และการได้รับข้อมูลจากบทความในวารสาร ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5% ($\alpha=0.05$) ได้แก่ ปัจจัยด้านเครื่องหมายขององค์การอาหารและยา ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมลด ปัจจัยราคาของสินค้าไม่แพง ความสะดวกในการหาซื้อสินค้า การได้รับคำแนะนำจากเพื่อน และการได้รับคำแนะนำจากญาติ ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 10% ($\alpha=0.1$) ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และปัจจัยด้านการมีหลายระดับราคาให้เลือก โดยมีการเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่

ปัจจัยด้านราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพ โดยที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าระดับราคาของผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับคุณภาพแล้วจะมีการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 42.81

การได้รับข้อมูลจากบทความในวารสาร โดยที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลจากบทความในวารสารแล้วจะมีการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 24.24

ปัจจัยด้านเครื่องหมายขององค์การอาหารและยา จากการที่กลุ่มตัวอย่างไม่คำนึงถึงการมีเครื่องหมายขององค์การอาหารและยาแล้วจะมีการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 23.77 นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้ความสำคัญกับเครื่องหมายขององค์การอาหารและยามากนัก อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าอาหารหรือเครื่องดื่มสมุนไพรนั้นมีลักษณะหรือสรรพคุณที่ตรงกับความต้องการ และมีความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ ดังนั้นเครื่องหมายขององค์การอาหารและยาจึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 22.10 เนื่องมาจากการที่มีความรู้ในเรื่องสรรพคุณของผลิตภัณฑ์ และให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพ

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมลด กลุ่มตัวอย่างจะเลือกบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรไม่ได้ คำนึงถึงว่าจะต้องมีการลดราคาสินค้า ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่พิจารณาถึงปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมลด มีโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.47

ความสะดวกในการหาซื้อสินค้า โดยที่หากมีความสะดวกในการหาซื้อสินค้า มีโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 15.52

ปัจจัยด้านการมีหลายระดับราคาให้เลือก กลุ่มตัวอย่างจะเลือกซื้อสินค้า โดยไม่ได้คำนึงถึงการที่สินค้ามาหลายระดับราคาให้เลือกมีโอกาสดังที่กลุ่มตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.85

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 20,000 บาท มีโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.58 ซึ่งอธิบายได้ว่าผู้ที่มีรายได้

สูงนั้นอาจมีอำนาจซื้อมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยที่สามารถเลือกซื้ออาหารและเครื่องคั้นชนิดอื่นที่มีราคาถูกลงกว่าทดแทนได้

ปัจจัยราคาของสินค้าไม่แพง ถ้ากลุ่มตัวอย่างพิจารณาถึงปัจจัยราคาสินค้าไม่แพงมีโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องคั้นสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.42

การได้รับคำแนะนำจากเพื่อน ถ้าได้รับคำแนะนำจากเพื่อน กลุ่มตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องคั้นสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.24 และการได้รับคำแนะนำจากญาติ ถ้าได้รับคำแนะนำจากญาติ มีโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะบริโภคอาหารและเครื่องคั้นสมุนไพร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.04 ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารและเครื่องคั้นสมุนไพร ควรมีการเจาะจงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน เช่น เครื่องคั้นชนิดผง เครื่องคั้นพร้อมดื่ม อาหารบรรจุกระป๋อง เป็นต้น
2. ควรมีการแยกการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องคั้นสมุนไพร
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการเลือกตัวแปรให้เหมาะสม เพื่อให้การทำนายมีความแม่นยำที่สุด เนื่องจากในการเลือกตัวแปรบางตัว เช่น การได้รับการแนะนำจากเพื่อน เป็นปัจจัยภายนอกที่ผู้ผลิตไม่สามารถควบคุมได้ แต่อาจเป็นเหมือนตัวแปรเงาของคุณภาพของผลิตภัณฑ์ นั่นคือ หากผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเป็นที่พอใจของผู้บริโภคอาจทำให้เกิดการบอกต่อกันปากต่อปาก
3. ควรมีการขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังเขตจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ เพื่อที่จะได้ผลการศึกษาที่หลากหลาย ที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้